

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
1. ZASIEDLANIE KONTYNENTÓW PRZEZ ZWIERZĘTA W EPOKACH MINIONYCH	12
Rzecz świat zwierzęcego na Ziemi	15
Układ oceanów i kontynentów, a ich fauna	20
Wpływ warunków środowiskowych dawnych epok na zmiany fauny	26
Ekspansje zwierząt w okresie polodowcowym w Europie	30
2. METODY BADANIA WSPÓŁCZESNYCH EKSPANSJI ZWIERZĄT	33
3. WSPÓŁCZESNE PRZYPADKI ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ ZWIERZĄT W EUROPIE	40
Historia dzikiego królika	40
Północna ekspansja tchórza	44
Zmienne losy europejskiego arealu łosia	47
Zmniejszanie się i rozrost palearktycznego arealu sarny	53
Europejsko-azjatycka ekspansja dzika	57
Import i rozprzestrzenianie się piżmaka	61
Osiedlenie i ekspansja jenota	67
Gwałtowne rozprzestrzenianie się sierpówki	72
Europejska ekspansja syberyjskich kaczek	79
Ekspansja perkoza zauszniaka	85
Bałkańska ekspansja syryjskiego dzięcioła	89
Niezwykłe wędrówki europejskiego kanarka	92
Europejska ekspansja dwóch syberyjskich ptaków wróblowatych	98
Wędrówki i ekspansje motyli	103
Podbój Europy przez mszyce filoksere	112

Azjatycka mszyca wiciokrzewowa wkracza do Europy	116
Podbój Europy przez stonkę ziemniaczaną	119
Rozprzestrzenianie się krewetki w wodach środkowej Europy	125
Import chińskiego kraba do wód europejskich	128
Wielka ekspansja małego skorupiaczka	132
Europejska kariera małża — racicznicy	135
Szybka ekspansja powolnego ślimaka	140

4. O ROZMIARACH I TEMPIE WSPÓŁCZESNYCH EKSPANSJI W EUROPIE	145
--	-----

5. PRZEBIEG PROCESU POWSTAWANIA NOWYCH AREAŁÓW	152
O czynnikach warunkujących ekspansję	153
Przebieg ekspansji gatunku zwierzęcego	163
Cechy stabilizacji nowego areału	168

6. EKSPANSJE ZWIERZĄT A WSPÓŁCZESNE BIO-CENOZY	173
Cywilizacja naszych czasów a zwierzęta	174
Ekologiczne konsekwencje ekspansji	178
Literatura	183